

BG

BG

BG



ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 12.5.2010
COM(2010) 238 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

ДОКЛАД ЗА КОНВЕРГЕНЦИЯТА, 2010 г.
(изготвен в съответствие с член 140, параграф 1 от Договора)

{SEC(2010) 598}

1. ЦЕЛ НА ДОКЛАДА

С член 140, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-долу ДФЕС) се изисква Комисията и Европейската централна банка (ЕЦБ) да докладват на Съвета, най-малко веднъж на всеки две години или по искане на държава-членка с дерогация, относно постигнатия напредък от страна на държавите-членки по изпълнение на техните задължения във връзка с постигането на целите на икономическия и паричен съюз. Последните редовни доклади на Комисията и ЕЦБ за конвергенцията бяха приети през май 2008 г.

Докладът за конвергенцията от 2010 г. обхваща следните девет държави-членки с дерогация: България, Чешката република, Естония, Латвия, Литва, Унгария, Полша, Румъния и Швеция. Дания и Обединеното кралство не са изразили желание да приемат еврото и поради това не са предмет на настоящата оценка. По-подробна оценка за степента на сближаване в тези държави е представена в техническото приложение към настоящия доклад (SEC(2010) 598).

Съдържанието на докладите, подготвени от Комисията и ЕЦБ, се регламентира в член 140, параграф 1 от ДФЕС. Съгласно този член докладите трябва да включват преглед на съвместимостта на националните законодателства на държавите-членки, включително уставите на техните национални централни банки, с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка (наричан по-долу Устав на ЕСЦБ/ЕЦБ). Тези доклади също така трябва да разглеждат и дали е постигната висока степен на устойчиво сближаване в съответната държава-членка, като се отчита изпълнението на критериите за конвергенция (ценова стабилност, състояние на държавния бюджет, стабилност на обменния курс, дългосрочни лихвени проценти) и като се вземат предвид множество други фактори, посочени в член 140, параграф 1, последна алинея. Четирите критерия за конвергенция са доразвити в протокол, приложен към ДФЕС (Протокол № 13 относно критериите за конвергенция).

Прегледът на съвместимостта на националното законодателство, включително уставите на националните централни банки, с членове 130 и 131 от ДФЕС и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ изисква също и оценка на спазването на забраната за парично финансиране (член 123) и забраната за привилегирован достъп (член 124); на съгласуваността с целите на ЕСЦБ (член 127, параграф 1) и на интеграцията на националните централни банки в ЕСЦБ (няколко членове от ДФЕС и от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ).

Критерият за ценова стабилност е определен в член 140, параграф 1, първо тире от ДФЕС: *„постигане на висока степен на ценова стабилност [...] става ясно, когато размерът на инфлацията се приближава в най-голяма степен до онзи в трите държави-членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност“*.

В член 1 от Протокола относно критериите за конвергенция допълнително се определя, че: *„критерият за ценова стабилност [...] означава, че в*

съответната държава-членка е налице ценова стабилност и средният темп на инфлацията за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите не превишава с повече от 1,5 % този, който съществува най-много в три държави-членки, имащи най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Инфлацията се измерва посредством индекс на потребителските цени на съпоставима база, като се отчитат различията в националните дефиниции¹. Изискването за устойчивост предполага, че задоволителното ниво на инфлацията трябва в основна степен да се дължи на движението на разходите за производствени ресурси и на други фактори, оказващи влияние върху ценовото развитие по структурен начин, а не на влиянието на временни фактори. Следователно прегледът на сближаването включва оценка на факторите, които са в основата на инфлацията, и на средносрочните перспективи. По отношение на бъдещото развитие докладът съдържа също оценка и на вероятността държавата да достигне референтната стойност през следващите месеци². Устойчивостта на нивото на инфлация заслужава особено внимание в настоящите условия. Последниците от финансовата криза оказаха значително въздействие върху нивото на инфлацията в много държави и макроикономическата нестабилност е висока. Референтната стойност на инфлацията беше изчислена на 1,0 % през март 2010 г., като Португалия, Естония и Белгия бяха трите държави-членки с най-добри резултати³. В настоящата обстановка, която се характеризира с голямо по мащаб всеобщо неблагоприятно сътресение (глобалната икономическа и финансова криза и свързания с нея силен натиск за рязко намаляване на инфлацията), в нетипично висок брой държави се наблюдават периоди с отрицателна стойност на инфлацията. При тези конкретни обстоятелства отрицателните нива на инфлацията представляват съществен показател, на фона на който трябва да се оценява ценовата стабилност на страните. Следва обаче от държавите-членки с най-добри показатели да бъдат изключени тези, чиято средна стойност на инфлацията се отдалечава в голяма степен от средната инфлация за еврозоната (0,3 % през март 2010 г.) — в съответствие с прецедента от Доклада за конвергенция от 2004 г.⁴ — тъй като тези отдалечени стойности не могат обосновано да бъдат определени като най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност и включването им може да въздейства неблагоприятно върху референтната стойност и следователно и върху справедливостта на критерия. Това доведе до изключването през март 2010 г.

¹ За целите на критерия за ценова стабилност инфлацията се измерва с Хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), който е определен в Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета, изменен с Регламент (ЕО) № 1882/2003 на Европейския парламент и на Съвета и с Регламент (ЕО) № 596/2009 на Европейския парламент и на Съвета.

² Всички прогнози за инфлацията и за други променливи показатели в настоящия доклад са от прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. Прогнозите на службите на Комисията са извършени на базата на общи предположения за външните променливи показатели и при допускане, че няма да има промяна в политиката, както и чрез отчитане на мерките, за които има достатъчно подробна информация. Прогнозата на референтната стойност е обвързана със съществени неизвестни, предвид факта, че се изчислява на основата на прогнозната инфлация за трите държави-членки с очаквани най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност през прогнозния период, с което се увеличава възможната граница на грешката.

³ За доклада са използвани данни, получени до 23 април 2010 г.

⁴ Когато средната инфлация за 12 месеца в Литва беше с 2,3 процентни пункта под средната инфлация за 12 месеца за еврозоната и беше изключена от държавите-членки с най-добри резултати.

на Ирландия — единствената страна, чиято 12-месечна средна стойност на инфлацията (-2,3 % през март 2010 г.) се отклоняваше съществено от тази в еврозоната и в другите държави-членки, което отразява главно силния спад на икономиката.

Критерият за конвергенция, който се отнася до състоянието на държавния бюджет, е определен в член 140, параграф 1, второ тире от ДФЕС, като *„устойчивост на държавната финансова позиция: това е видно от постигането на държавна бюджетна позиция без прекомерен дефицит, по смисъла на член 126, параграф 6“*. В допълнение в член 2 от Протокола относно критериите за конвергенция се определя, че този критерий означава, че *„по време на прегледа на резултатите Съветът не е приел решение по отношение на засегнатата държава-членка в съответствие с член 126, параграф 6 от посочения договор, че е налице прекомерен бюджетен дефицит“*.

В член 140, параграф 1, трето тире от ДФЕС **критерият за обменния курс** се обяснява, като *„спазване в нормални граници на отклонение, в съответствие с предвиденото от валутния механизъм на Европейската парична система, в продължение на най-малко две години, без да е осъществено девалвиране спрямо еврото“*.

Член 3 от Протокола относно критериите за конвергенция гласи: *„Критерият за участие във валутния механизъм на Европейската парична система (...) означава, че държавата-членка е спазвала нормалните граници на отклонение, предвидени във валутния механизъм на Европейската парична система, без да са били налице значителни отклонения най-малко през последните две години преди прегледа на резултатите. В частност държавата-членка не трябва да е осъществявала през същия период девалвация на централния курс на своята валута спрямо еврото, по своя собствена инициатива“⁵*.

Въпросният двегодишен период за оценка на стабилността на обменния курс в настоящия доклад е от 24 април 2008 г. до 23 април 2010 г. Когато се оценява развитието на обменните курсове, при анализа се взема под внимание въздействието на външните официални договорености за финансиране, когато това е уместно, включително техният размер, размера и профила на притока на помощи и евентуалните политически условия за отпускане на помощта.

С член 140, параграф 1, четвърто тире от ДФЕС се изисква *„трайността на конвергенцията, постигната от държавата-членка с дерогация и от нейното участие във валутния механизъм, което намира отражение в размера на лихвените проценти в дългосрочен аспект“*. В член 4 от Протокола относно критериите за конвергенция се посочва също, че *„критерият за конвергенция на лихвените проценти (...) означава, че за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите държавата-членка е имала*

⁵

При оценяване на съответствието с критерия за обменния курс Комисията проверява дали обменният курс е бил близък до централния курс на ВКМ II, като може да вземе предвид причините за дадено повишаване на курса в съответствие с Общата декларация относно присъединяващите се държави и ВКМ II, приета на неофициалното заседание на Съвета по икономическите и финансовите въпроси в Атина на 5 април 2003 г.

среден размер на номиналния лихвен процент по дългосрочните кредити, който не превишава с повече от 2 % тези на най-много три държави-членки, имащи най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Лихвените проценти се определят въз основа на дългосрочните държавни облигации или други съпоставими ценни книжа, като се отчитат различията в националните дефиниции“.

Референтната стойност на лихвения процент през март 2010 г. беше изчислена на 6,0 %.⁶

С член 140, параграф 1 от ДФЕС се изисква също така преглед на други фактори, свързани с икономическата интеграция и сближаване. Тези допълнителни фактори включват интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти, изменението на платежния баланс по текущата сметка, изменението на разходите за труд за единица продукция и други ценови индекси. Последните се разглеждат при оценката на ценовата стабилност.

2. БЪЛГАРИЯ

Законодателството на България и по-специално Законът за Българската народна банка (наричана по-долу БНБ) не е напълно съвместимо с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Законът за конфликт на интереси съдържа разпоредби, които са несъвместими с независимостта на БНБ. Все още има несъответствия и недостатъци относно интеграцията на централната банка в ЕСЦБ по отношение на паричната политика, емитирането на банкноти и монети, насърчаването на гладкото функциониране на платежните системи, одобрението на ЕЦБ преди включване в международни парични институции, статистическата роля на ЕЦБ и на ЕС, одитирането от независими външни одитори, институционалната и лична независимост, както и забраната за парично финансиране. Някои от съществуващите недостатъци ще бъдат отстранени със законопроект, приет от правителството на България в сътрудничество с БНБ, който предстои да влезе в сила. Все пак този законопроект не обхваща проблемите, свързани с интеграцията на БНБ в Евросистемата.

Средната инфлация в България за 12 месеца след присъединяването към ЕС през 2007 г. е по-висока от референтната стойност. Средният размер на инфлацията в България през 12-месечния период до март 2010 г. беше 1,7 %, което е над референтната стойност от 1,0 %, и се очаква да се запази над тази стойност, но да се доближи до нея през следващите месеци.

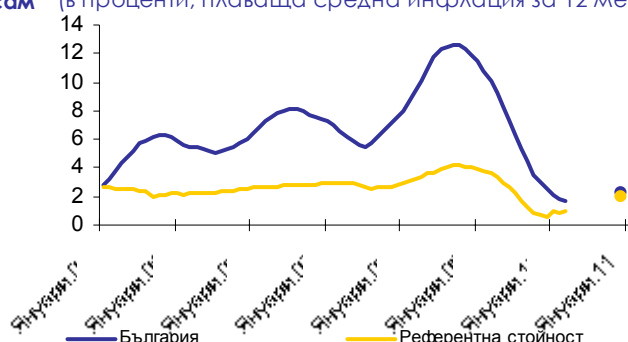
⁶ В Естония, която е една от държавите-членки с най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност през март 2010 г., не са налични служещи за сравнение хармонизирани дългосрочни държавни облигации или съпоставими ценни книжа, които могат да бъдат използвани за изчислението на референтната стойност. Следователно в съответствие с член 4 от протокола (който се отнася за „трите държави-членки с най-добри резултати“), референтната стойност за март 2010 г. е изчислена като средна стойност на средните дългосрочни лихвени проценти в две от другите държави-членки с най-добри резултати по отношение на ценовата стабилност — Португалия (4,2, %) и Белгия (3,8 %) — плюс 2 процентни пункта.

През първата половина на 2008 г. годишната инфлация според ХИПЦ се повиши значително, като достигна стойност от 15 % в резултат на растежа на вътрешното търсене и бързото повишаване на световните цени на храните и енергията. От началото на финансовата криза, поради понижаване на цените на основните стоки, значителното намаляване на вътрешното търсене и умерените темпове на повишаване на разходите за труд за единица продукция, в края на 2009 г. инфлацията рязко се понижи до около 1,6 %. В началото на 2010 г. инфлацията отново се повиши слабо вследствие на по-високите акцизи и покачване на цените на горивата. През март 2010 г. годишната инфлация според ХИПЦ се задържа на равнище от 2,4 %.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. се очаква инфлацията да остане умерена през 2010 г. — около 2,3 %, което отразява отрицателната разлика между фактическия и потенциалния БВП, забавеното повишаване на разходите за труд за единица продукция и умереното нарастване на цените на храните и енергията. Все пак има вероятност през 2011 г. инфлацията да се увеличи слабо до 2,7 % в условията на засилваща се икономическа дейност. Относително ниското равнище на цените в България (48 % от средното равнище за еврозоната за 2008 г.) предполага наличието на значителен потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

България не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 1а: България — критерий за инфлацията от 2004 г. насам (в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)



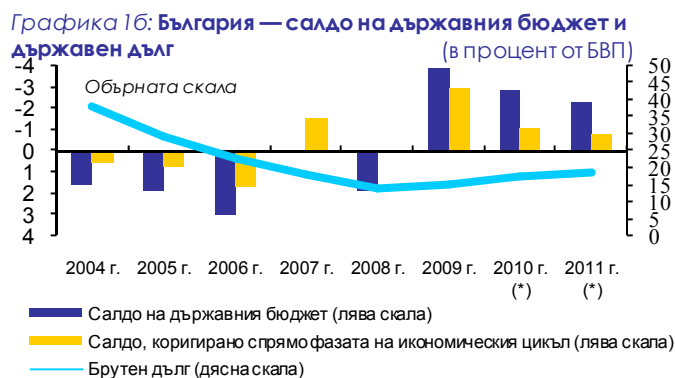
Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2010 г.

Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от

През периода 2004—2008 г. салдото на консолидирания държавен бюджет на България беше поддържано в състояние на излишък средно в размер на 1,7 % от БВП. С началото на кризата салдото на консолидирания държавен бюджет се влоши значително, като достигна до дефицит от 3,9 % от БВП през 2009 г., в резултат на повишените разходи и намаляващите приходи. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. съотношението на дефицита към БВП през 2010 г. ще възлиза на 2,8 % и на 2,2 % през 2011 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. В началото на 2010 г. бюджетният дефицит все още се увеличаваше поради слабата събираемост на приходите и по-високи от предвидените разходи. Очаква се обаче подобрението на макроикономическата среда и вече приетите

допълнителни мерки за фискална консолидация да осигурят намаляване на бюджетния дефицит, което да започне от средата на годината. През 2009 г. съотношението на brutния държавен дълг се запази ниско при около 15 % от БВП, но се предвижда да се повиши до приблизително 17 % от БВП през 2010 г. и до 19 % от БВП през 2011 г.

Поради неспазване на ограничението за дефицит на консолидирания държавен бюджет от 3 % от БВП през 2009 г. Комисията представи доклад в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, както се изисква от Пакта за стабилност и растеж.



(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010 г.
Източник: Евростат, службите на Комисията.

Българският лев не участва във Валутния механизъм. Българската народна банка преследва основната си цел за ценова стабилност чрез фиксиране на обменния курс в контекста на режима на валутния борд (РВБ). България въведе РВБ на 1 юли 1997 г., като фиксира валутния курс на българския лев спрямо германската марка, а по-късно спрямо еврото. Допълнителни показатели като измененията на резервите в чуждестранна валута и краткосрочните лихвени проценти са показателни за повишаване на очакванията за по-голям риск при инвеститорите в контекста на световната финансова криза, което обаче частично се промени от есента на 2009 г. Значителният буфер на официалните резерви продължава да поддържа устойчивостта на РВБ. През двегодишния период на оценяване българският лев остана напълно стабилен спрямо еврото в съответствие с действието на РВБ.

България не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в България през едногодишния период до март 2010 г. беше 6,9 %, което е над референтната стойност от 6,0 %. От 2005 г. до средата на 2009 г. средните дългосрочни лихвени проценти в България се задържаха под референтната стойност, но след това я надвишиха. Разликата на доходността спрямо служещите за сравнение дългосрочни облигации в еврозоната⁷ постепенно се увеличи от приблизително 30 базисни

⁷ Разликата в дългосрочните лихви на държавите спрямо дългосрочните облигации в еврозоната се изчислява, като се използва месечната поредица „Критерий за сближаване на доходността на облигациите на ИПС“, публикувана от Евростат. Поредицата се публикува и от ЕЦБ под името „Дългосрочен лихвен процент за целите на конвергенцията“.

пункта през 2007 г. до близо 110 базисни пункта в края на 2008 г., което отразява инфлационния диференциал и по-големите опасения относно прегряването на икономиката на България. Разликата на дългосрочните лихви се увеличи допълнително през 2009 г., достигайки 350 базисни пункта през първата половина на годината, поради спадането на интереса към рискови операции в световен мащаб и увеличаването на рисковите премии за страната. Разликата започна да намалява през втората половина на 2009 г. поради връщането на доверието у инвеститорите и се понижи до 220 базисни пункта през март 2010 г.

България не изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният дефицит на България нарасна значително през последното десетилетие, като достигна приблизително 27 % от БВП през 2007 г., преди свиването му до 9 % през 2009 г. поради съкращаване на търговския дефицит в условията на отслабено вътрешно търсене. Външният дефицит обаче остава сравнително голям. Външното финансиране се сви рязко поради понижаване на постъпващите по-рано големи нетни потоци от преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) и намаляването на частните кредитни потоци. Икономиката на България е силно интегрирана в ЕС. По-специално търговията и отношенията с другите държави-членки във връзка с ПЧИ са активни, като интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС също е значителна, главно благодарение на големия дял на чуждестранната собственост в банковата система.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и отчитайки допълнителните фактори Комисията счита, че България не изпълнява условията за приемане на еврото.

3. ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА

Законодателството на Чешката република — по-специално Законът за Чешката национална банка (наричана по-долу ЧНБ) и Законът за финансовия арбитър — не е напълно съвместимо с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Несъответствията засягат по-конкретно интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемането на еврото, независимостта на централната банка и забраната за парично финансиране. Законът за ЧНБ съдържа също несъвършенства, свързани с ролята на ЕЦБ в областта на международното сътрудничество, с ролята на ЕЦБ и на ЕС за събирането на статистически данни и назначаването на външни одитори, с насърчаването на гладкото функциониране на платежните системи, липсата на задължение за спазване на режима на Евросистемата за финансово отчитане на операциите на националната централна банка (НЦБ), личната независимост и забраната за парично финансиране.

Средната инфлация в Чешката република за 12 месеца е по-ниска от референтната стойност от януари 2010 г. насам. Средният размер на

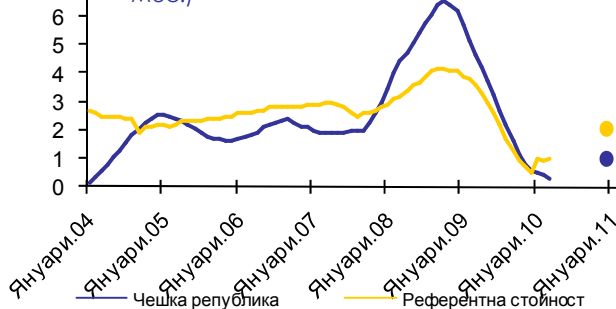
инфлацията в Чешката република през 12-месечния период до март 2010 г. беше 0,3 %, което е под референтната стойност от 1,0 % и е вероятно да се запази под тази стойност през следващите месеци.

Инфлацията в Чешката република се повиши рязко през втората половина на 2007 г. и достигна среден размер от 6,3 % през 2008 г. Това беше резултат едновременно от повишаването на цените на енергията и храните, промените на непреките данъци и увеличението на административно регулираните цени. Когато еднократното въздействие на факторите за увеличаване на разходите отмина и икономика на Чехия навлезе в рецесия, общата инфлация се понижи бързо и достигна среден размер от 0,6 % през 2009 г. През първото тримесечие на 2010 г. общата инфлация остана умерена, независимо от допълнителното повишаване на непреките данъци.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. през същата година се очаква инфлацията да достигне до около 1,0 %, което отразява забавената икономическа дейност и благоприятните промени в разходите за труд за единица продукция. Предвижда се през 2011 г. инфлацията да се повиши умерено до около 1,3 % средно в съответствие с възстановяването на икономическата дейност. Равнището на цените в Чешката република (около 70 % от средното равнище за еврозоната за 2008 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план. Благоприятната досегашна практика и задържането на очакванията за инфлацията на ниско равнище предоставят базата за устойчиво ниско равнище на инфлацията в бъдеще.

Чешката република изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 2а: Чешка република — критерий за инфлацията от 2004 г. насам (в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

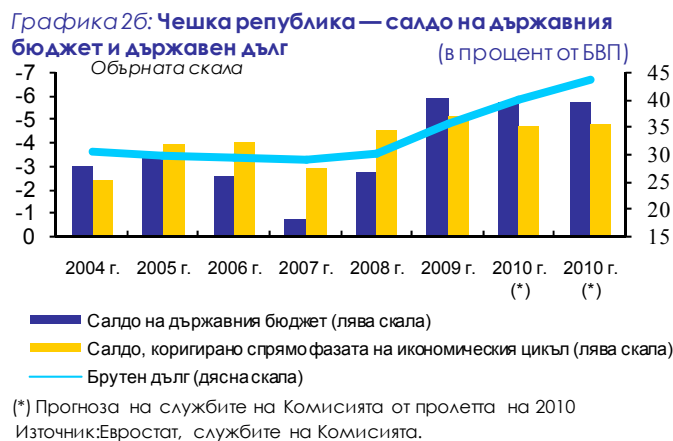


Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2010 г. Източници: Евростат, прогнозна служба на Комисията от пролетта на 2010 г.

По отношение на Чешката република към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 2 декември 2009 г.). Съветът препоръчва на Чешката република да коригира прекомерния дефицит до 2013 г. и да предприеме ефективни действия до 2 юни 2010 г. През 2007 г. дефицитът на консолидирания държавен бюджет на Чешката република достигна най-ниското си равнище от 0,7 % от БВП, което отчасти отразява благоприятните циклични условия, но се покачи до 2,7 % от БВП през 2008 г. и

допълнително се увеличи до 5,9 % от БВП през 2009 г. Съгласно прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г., която се основава на допускането, че няма да има промяна в провежданата политика, съотношението на дефицита към БВП ще възлиза на 5,7 % както през 2010 г., така и през 2011 г., докато консолидираният държавен дълг се очаква да се увеличи от 39,8 % от БВП през 2010 г. до 43,5 % през 2011 г.

Чешката република не изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.



Чешката крона не участва във Валутния механизъм. Чешката република прилага режим на плаващ обменен курс. След устойчивото поскъпване от 2004 г. насам обменният курс на кроната спрямо еврото се повиши до рекордно високо ниво през юли 2008 г. През втората половина на 2008 г. кроната се обезцени значително спрямо основните валути в условията на задълбочаващата се световна финансова криза, въпреки появата на положителна разлика на краткосрочните лихвени проценти. Кроната възстанови част от своите загуби през 2009 г. и в началото на 2010 г. при повишена нестабилност на валутния курс, което отразява умереността в глобалното нежелание да се поемат рискове и подобрието на външното салдо. През двегодишния период преди тази оценка кроната се обезцени спрямо еврото с 1,1 %.

Чешката република не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Чешката република през едногодишния период преди март 2010 г. беше 4,7 %, което е под референтната стойност от 6,0 %. От присъединяването към ЕС през май 2004 г. средните дългосрочни лихвени проценти в Чешката република са под референтната стойност. Разликата на доходността спрямо служещите за сравнение дългосрочни облигации в еврозоната се увеличи при задълбочаване на световната финансова криза през втората половина на 2008 г. Въпреки това доходността на чешките държавни облигации беше засегната в по-малка степен в сравнение с другите държави-членки, които не са в еврозоната. Разликата спрямо еврото се понижи през втората половина на 2009 г. и първото тримесечие на 2010 г., в резултат по-конкретно от намаляването на основните лихвени проценти на централната банка, както и сравнително стабилните

показатели на страната. През март 2010 г. разликата беше от приблизително 40 базисни пункта.

Чешката република изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. След достигане на дефицит от 2,6 % от БВП през 2007 г. външният баланс на Чешката република се подобри до умерен излишък през 2008—2009 г., което отразява както по-високия търговски излишък, така и свиването на дефицита в баланса на приходите. Подобриенето на външното салдо на Чешката република предполага, че ограниченията на външното финансиране не представляват сериозен проблем. Икономиката на Чешката република е силно интегрирана в ЕС. По-специално търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ са активни, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и отчитайки допълнителните фактори Комисията счита, че Чешката република не изпълнява условията за приемане на еврото.

4. Естония

Законодателството на Естония е напълно съвместимо с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Измененият Закон за Eesti Pank (централната банка на Естония) беше приет от парламента на 22 април 2010 г. и в изменения му вид е съвместим с членове 130 и 131. Законът за валутата и Законът за сигурността на естонската крона бяха отменени и заменени от Закона за приемане на еврото, който също беше приет от парламента на 22 април 2010 г. и ще влезе в сила от датата на приемане на еврото, което е предвидено за 1 януари 2011 г. Член 111 от Конституцията на Естония не е формално съвместим с изискванията на ДФЕС и Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ във връзка с интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото. Все пак решението от 11 май 2006 г. на Камарата за преразглеждане на Конституцията към Върховния съд на Естония премахва необходимостта от допълнително изменение.

Средната инфлация за 12 месеца в Естония е под референтната стойност от декември 2009 г. Средният размер на инфлацията в Естония през 12-месечния период до март 2010 г. беше -0,7 %, което е значително под референтната стойност от 1,0 %, и е вероятно да се запази под тази стойност през следващите месеци.

Годишната инфлация според ХИПЦ се повиши през 2007 г. в резултат на силното вътрешно търсене и бързото увеличение на работните заплати при нарастване на ограниченията по отношение на капацитета на икономиката. Инфлацията се увеличи до двуцифрен размер през 2008 г., след което бързо спадна през 2009 г. Натискът, свързан с вътрешното търсене, започна да

намалява в началото на 2008 г. с промяната в икономическия цикъл, въпреки че повишаването на акцизите и увеличението на цените на основните стоки на световните пазари забави водещата до намаление корекция. Спадът в икономиката и последващото понижаване в търсенето и работните заплати доведе до отрицателен годишен процент на инфлацията от втората половина на 2009 г. нататък, докато през март инфлацията отново имаше положителни стойности след увеличението на административно регулираните цени през януари и март 2010 г. и увеличението на цените на енергията на световните пазари.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. се очаква инфлацията да запази ниски стойности и слабо да се повиши до 2,0 % през 2011 г. През 2010 г. е вероятно инфлацията да се определя главно от увеличените непреки данъци, като основният инфлационен натиск се запазва нисък и се предвижда потреблението и номиналните заплати да се увеличат умерено от 2011 г. Равнището на цените в Естония (75 % от средното равнище за еврозоната за 2008 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

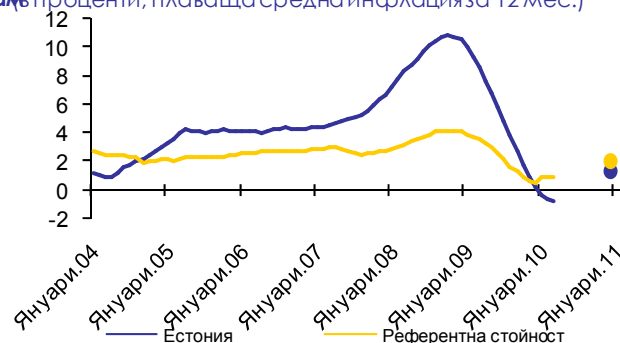
Устойчивото сближаване предполага, че спазването на референтната стойност се дължи на фундаментални, а не временни фактори. В случая на Естония резкият икономически спад е важен временен фактор, който е причина средната инфлация за 12 месеца да достигне до настоящото ѝ отрицателно равнище, като се очаква тя да се покачи умерено, веднага след като настъпи трайно възстановяване. В същото време темпът на рязко намаляване на инфлацията и развитието на основните вътрешни определящи фактори (по-конкретно разходите за труд за единица продукция) говорят за доста гъвкав процес на формиране на работните заплати и цените.

От решаващо значение за средносрочните предвиждания за инфлацията е обвързването на работните заплати с развитието на производителността. Запазването на гъвкави пазари на труда заедно с конкурентното определяне на цените на продуктите пазари ще бъдат ключът към поддържане на ценова стабилност в средносрочен план. Развитието на цените също така ще зависи от поддържането на амбициозна фискална политика, включително предпазливо определяне на работните заплати в публичния сектор, така че вътрешното търсене да се запази в съответствие с основните принципи и да се помогне инфлационните очаквания да се задържат на ниски равнища. Не се очаква да се повтори комбинацията от факторите, които задвижваха растежа на кредитна експанзия в миналото (засилено търсене на кредити, ускореното развитие и интеграция на финансовия сектор, бързо свиване на разпределянето на риска).

Тези фактори, наред с факта че Естония спазва референтната стойност със значителен марж, подкрепят положителната оценка на изпълнението на критерия за ценова стабилност. Въпреки това от изключителна важност ще бъде да се продължи да се проявява бдителност, за да се предотврати повторната поява на натиск върху вътрешното търсене по време на процеса на възстановяване. Тези фактори предполагат, че прогнозите за стабилизиране на инфлацията на ниско равнище като цяло са благоприятни, при положение че се прилага политика, ориентирана към стабилност.

Естония изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 3а: **Естония — критерий за инфлацията от 2004 г.**
 (в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

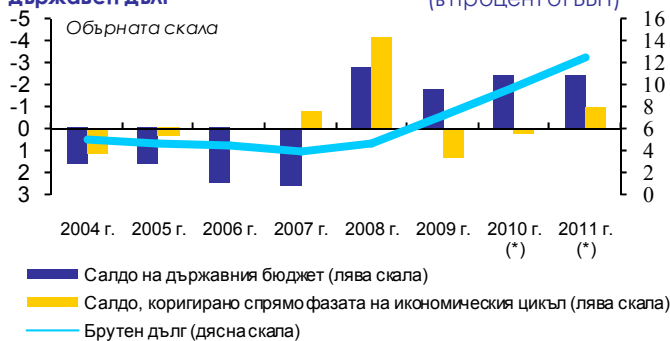


Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2010 г. Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010 г.

По отношение на Естония няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. В периода между 2002—2007 г. в публичните финанси на Естония беше отчетен излишък. През 2008 г. беше отбелязан дефицит на консолидирания държавен бюджет от 2,7 % от БВП, последван от дефицит от 1,7 % от БВП през 2009 г. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. съотношението на дефицита към БВП ще възлиза на около 2½ % както през 2010 г., така и през 2011 г. при положение, че няма да има промяна в провежданата политика. През 2009 г. брутният държавен дълг е нараснал до 7,2 % от БВП и се предвижда да се увеличи до 12,4 % от БВП през 2011 г. съгласно прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. През 2009 г. правителството поддържаше положителна стойност на нетните активи благодарение на стабилния фискален резерв, натрупан през последните години.

Естония изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 3б: **Естония — салдо на държавния бюджет и държавен дълг**
 (в процент от БВП)



(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010 г.
 Източник: Евростат, службите на Комисията.

Естонската крона участва във Валутния механизъм от 28 юни 2004 г., т.е. от близо шест години към момента на приемането на настоящия доклад. В Естония има действащ режим на валутен борд от повторното въвеждане на

кроната през 1992 г., като първоначално обменният курс на кроната беше фиксиран спрямо германската марка, а по-късно спрямо еврото. При включването си във Валутния механизъм. Естония едностранно се задължи да поддържа режим на валутен борд в рамките на механизма. Допълнителни показатели като развитието на краткосрочните лихвени проценти свидетелстват за временно повишаване на очакванията за по-висок риск в контекста на световната финансова криза, които бяха разсеяни към края на 2009 г. и началото на 2010 г. поради възвръщане на доверието на инвеститорите. Режимът на валутен борд остава добре поддържан от официалните резерви. В контекста на трансграничното сътрудничество за финансова стабилност в периода между февруари и декември 2009 г. съществуваше предпазно споразумение с Swedish Riksbank, но то не беше използвано. По време на двегодишния период на оценяване кроната нямаше отклонения от централния курс и не изпита силно напрежение.

Естония изпълнява критерия за обменния курс.

Поради ниското равнище на брутния държавен дълг на Естония няма дългосрочни държавни облигации или други подходящи ценни книжа, които да послужат за база при оценката на стабилността на сближаването чрез дългосрочните лихвени проценти. Качествената оценка, основана на съответните пазарни показатели, предполага, че очакванията за по-висок риск по отношение на Естония са се увеличили по време на пика на кризата, но отново значително са се понижали към края на 2009 г. при стабилизиране на икономическата ситуация и решителния политически отговор спрямо кризата. В по-широк план фактори като резултатите на Естония в миналото по отношение на фискалната политика, ниският държавен дълг и сравнително гъвкавата икономика благоприятстват за стабилността на конвергенцията. На този фон развитието на показателите на финансовите пазари през референтния период, както и по-обстойната оценка на стабилността на конвергенцията, ще подпомогнат положителната оценка за изпълнението от страна на Естония на критерия за дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. След няколко години на висок дефицит, който достигна своя връх от приблизително 18 % от БВП през 2007 г. през 2009 г. външният баланс на Естония достигна до значителен излишък от 7,4 % от БВП. Този излишък отразява рязкото намаляване на търговския дефицит, което е в резултат на свиване на вътрешното търсене, както и на подобрието на баланса на приходите. Според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. се очаква външният баланс на Естония да остане с излишък през 2010 г. и 2011 г. По време на кризата външното финансиране се сви, но рисковете от рефинансиране на дълговете са смекчени от банковата система главно с чуждестранна собственост и значителните външни буфери. Икономиката на Естония е до голяма степен интегрирана в ЕС. По-специално търговията и отношенията с другите държави-членки във връзка с ПЧИ са активни, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и отчитайки допълнителните фактори Комисията счита, че Естония изпълнява условията за приемане на еврото.

5. ЛАТВИЯ

Законодателството на Латвия — по-специално Законът за Банката на Латвия — не е напълно съвместимо с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Несъответствията засягат по-конкретно интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото, независимостта на централната банка и забраната за парично финансиране. Все още има несъвършенства по отношение на целите на ЕСЦБ, насърчаването на гладкото функциониране на платежните системи, статистическата роля на ЕЦБ и на ЕС, назначаването на външни одитори и целта на одита, извършен от комисията по одита, ролята на ЕЦБ в областта на международното сътрудничество, правилата за публикуване на счетоводни баланси и режима на Евросистемата за финансово отчитане на операциите на НЦБ, институционалната и финансова независимост на банката, както и личната независимост на членовете на управителните ѝ органи.

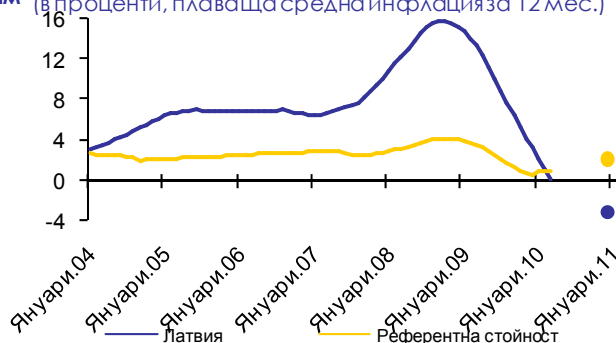
Между май 2004 г. и февруари 2010 г. 12-месечната средна стойност на инфлацията в Латвия беше над референтната стойност. Средният размер на инфлацията през 12-месечния период до март 2010 г. беше 0,1 %, т.е. под референтната стойност от 1,0 %, което се случва за първи път след присъединяването към ЕС и вероятно ще се запази доста под тази стойност през следващите месеци.

Между края на 2004 г. и 2008 г. инфлацията според ХИПЦ в Латвия беше сред най-високите в ЕС, като достигна най-висока двуцифрена стойност в средата на 2008 г. Впоследствие обаче инфлацията според ХИПЦ бързо намалая, което се дължи на рязкото свиване на вътрешното търсене, намаляването на заплатите и понижаването на цените на вносната продукция. През октомври 2009 г. инфлацията отбеляза отрицателен размер на годишна основа..

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. се очаква инфлацията според ХИПЦ да се запази отрицателна през 2010 г. и 2011 г., като основната причина за това са вътрешни фактори. Тежката рецесия, която доведе до бързо повишаване на безработицата и намаляване на номиналното изражение на брутните трудови възнаграждения, ще се прояви в допълнително намаляване на разходите за труд за единица продукция, слабо вътрешно търсене и понижена обща инфлация в близък до средносрочен план. Тъй като все още е рано да се прави заключение, че е достигнато необходимото обвързване на заплатите и продуктивността, ограниченият обхват за допълнително намаляване на цените и заплатите в една малка отворена икономика като тази на Латвия, която е с висок дял на вноса в сферата на потреблението, и възможната емиграция предполагат връщане към положителни стойности на инфлацията през следващите години. Равнището на цените в Латвия (почти 70 % от средното равнище за еврозоната за 2008 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Латвия изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 4а: Латвия — критерий за инфлацията от 2004 г. насам (в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)



Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2010 г. Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010 г.

По отношение на Латвия към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 7 юли 2009 г.)⁸. Съветът препоръча на Латвия да коригира прекомерния дефицит до 2012 г. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет на Латвия достигна 4,1 % от БВП през 2008 г. и се повиши допълнително до 9,0 % от БВП през 2009 г. Прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. предвижда съотношението на дефицита към БВП да бъде 8,6 % през 2010 г. и 9,9 % през 2011 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Брутният държавен дълг се повиши до над 36 % от БВП през 2009 г. и се предвижда през 2011 г. да нарасне допълнително до приблизително 57 % от БВП.

Латвия не изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 4б: Латвия — салдо на държавния бюджет и държавен дълг (в процент от БВП)



(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010
Източник: Евростат, службите на Комисията.

Латвийският лат участва във Валутния механизъм от 2 май 2005 г., т.е. от повече от пет години към момента на приемането на настоящия доклад. При

⁸ 2009/591/ЕО, ОВ L 202, 4.8.2009 г., стр.50

включването си във Валутния механизъм властите едностранно се задължиха да поддържат обменния курс на лата в диапазона на колебание от ± 1 % спрямо централния курс. През двегодишния период, предхождащ настоящата оценка, обменният курс на лата не се е отклонявал от централния си курс с повече от ± 1 %. Обменният курс на лата обаче беше подложен на голямо напрежение в определени моменти, което е видимо от допълнителни показатели като например изменения в официалните резерви и краткосрочните лихвени проценти.

През есента на 2008 г. латът беше подложен на сериозен натиск, когато на фона на големи и увеличаващи се дисбаланси на макроравнище, пазарите проявяваха все по-голямо безпокойство относно устойчивостта на фиксирания курс. Първоначалните опити на латвийските власти да стабилизират финансовата система не успяха да задържат отлива на капитали и Банката на Латвия беше принудена да продаде приблизително една четвърт от международните си резерви във валута до края на годината. За временното намаляване на натиска върху обменния курс спомогна споразумение от декември 2008 г. за предоставяне на Латвия на съгласуван пакет от международна финансова помощ.

През първата половина на 2009 г. фиксираният обменен курс беше подложен на нов натиск в условия на политическата нестабилност и рязко влошаващата се икономическа перспектива. Напрежението достигна своя връх през юни, когато краткосрочните проценти на междубанковия паричен пазар временно се повишиха до над 30 %, което отразява *inter alia* общия недостиг на ликвидност в латове и поражда неувереност относно капацитета на властите да поддържат режима на обменния курс. Докато фиксираният курс беше успешно защитен, brutните чуждестранни активи бяха намалени с повече от една трета между края на февруари и края на юни. Условията на финансовите пазари видимо се подобриха през лятото на 2009 г. след изплащане на заемите в контекста на съгласувания пакет от международна финансова помощ. От втората половина на 2009 г. върху обменния курс до голяма степен липсва натиск.

Латвия не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Латвия през едногодишния период до март 2010 г. беше 12,7 %, което е доста над референтната стойност от 6,0 %. От май 2004 г. до края на 2008 г. средният дългосрочен лихвен процент в Латвия беше под референтната стойност. През декември 2008 г. 12-месечната плаващата средна стойност на дългосрочния лихвен процент се повиши над референтната стойност и оттогава продължи да се увеличава. Разликата на дългосрочните лихви в Латвия и еврозоната се увеличи значително през втората половина на 2008 г. и през 2009 г., реагирайки на неблагоприятните промени в отношението на инвеститорите и рейтинговите агенции към страната в условията на икономическата и финансовата криза. В резултат на признаците за икономическа стабилизация и облекчаване на условията на финансовия пазар, разликата на доходността се сви до известна степен. Тя се задържа на приблизително 7 процентни пункта през март 2010 г.

Латвия не изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. В годините преди настъпването на кризата разцветът на икономиката доведе до много голямо разширяване на дефицита по външното салдо до над 20 % от БВП през 2006 г. и през 2007 г. През 2008 г. и 2009 г. външният баланс беше коригиран бързо спрямо рецесията, която засегна страната. През 2009 г. при него беше отчетен значителен излишък, почти 12 % от БВП, отразяващ *inter alia* подобрението в търговския баланс, дължащо се главно на резкия спад на вноса (в много по-бърз темп отколкото на износа), положителните стойности на сметката на доходите и авансовите плащания от структурните фондове на ЕС.

С увеличаването на международните финансови сътресения през втората половина на 2008 г. финансирането на външния дефицит стана все по-трудно. Световната криза по отношение на ликвидността попречи на достъпа на частния и публичния сектор до международните пазари на частен капитал и получаването на чуждестранна валута, необходима, за да се улесни вливането на ликвидни средства в банковата система. В края на 2008 г. Европейският съюз, Международният валутен фонд (МВФ), Световната банка и Европейската банка за възстановяване и развитие се споразумяха да предоставят на Латвия съгласуван пакет от международна финансова помощ, възлизащ на стойност до 7,5 млрд. EUR за периода до 2011 г., от които 3,1 млрд. EUR съгласно механизма за подкрепа на платежния баланс на ЕС, придружен от широкообхватни политически условия, за да се възстанови жизнеспособността на платежния баланс. До края на март 2010 г. повече от половината от предварително определените финансови средства бяха отпуснати след изпълнение на политическите условия, свързани с отделните траншове на помощта.

Нараства интеграцията на икономиката на Латвия в ЕС и търговията, като се засилват отношенията с другите държави членки във връзка с ПЧИ, по-специално със съседните балтийски държави, но също така и с други нови държави-членки. Финансовият сектор на Латвия е добре интегриран в по-голямата икономика на ЕС, главно благодарение на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и отчитайки допълнителните фактори Комисията счита, че Латвия не изпълнява условията за приемане на еврото.

6. ЛИТВА

Според Доклада за конвергенцията от 2008 г. Законът за Банката на Литва и останалото законодателство, което касае Банката на Литва, са напълно съвместими. Все пак в резултат на изменението им, член 23 от Закона за Банката на Литва въвежда ново правило за разпределение на печалбите на Банката на Литва, а член 14, параграф 4 от Закона за Държавната служба за одит изрично упълномощава Държавната служба за одит да извършва одита на Банката на Литва. Това са две слабости по отношение на независимостта на централната банка. Средната инфлация в Литва за 12 месеца се запази над

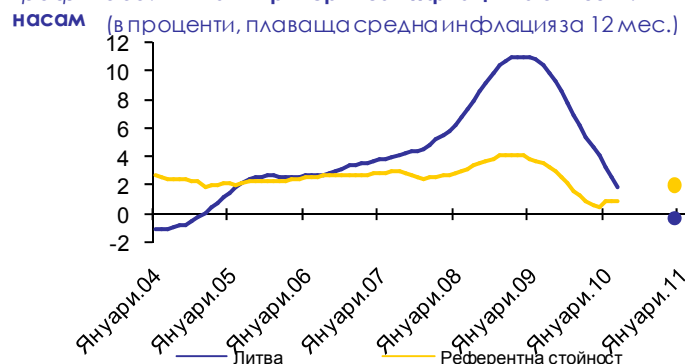
референтната стойност през 2008 г и 2009 г., въпреки че разликата спрямо тази стойност постепенно намаля. Средният размер на инфлацията в Литва за 12-месечния период до март 2010 г. беше 2,0 %, което е над референтната стойност от 1,0 % и се очаква да спадне под тази стойност през следващите месеци.

През първата половина на 2008 г. годишната инфлация според ХИПЦ рязко се повиши в условията на висок растеж на вътрешното търсене и голямо повишаване на цените на основните стоки на световните пазари. Инфлацията достигна най-високата си стойност в средата на 2008 г. и оттогава съществува тенденция за нейното понижаване вследствие на понижаването на цените на петрола и храните, свиването на вътрешното търсене и намаляването на заплатите. Повишаването на непреките данъци и административно регулираните цени само частично компенсира антиинфлационния натиск. През март 2010 г. годишната инфлация според ХИПЦ се понижи до -0,4 %.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. се очаква през 2010 г. инфлацията да запази стойност около нулата и да се увеличи умерено до 1,4 % през 2011 г., което отразява слабото вътрешно търсене, спадането на разходите за труд и наличието на достатъчен свободен капацитет. Сравнително ниското равнище на цените в Литва (около 62 % от средното равнище за еврозоната през 2008 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Литва не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 5а: Литва — критерий за инфлацията от 2004 г.



Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2010 г. Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010 г.

По отношение на Литва към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 7 юли 2009 г.)⁹. През февруари 2010 г. Съветът препоръча на Литва да коригира прекомерния дефицит до 2012 г. След отчитането на доста ограничен дефицит за периода 2004—2007 г. салдото на консолидирания държавен бюджет достигна 3,2 % от БВП през 2008 г. и се очаква да възлезе на 8,9 % през 2009 г. въпреки

⁹ 2009/588/ЕО, ОВ L 202, 4.8.3009 г., стр.44-45

сериозните усилия за фискална консолидация. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. съотношението на дефицита към БВП ще възлиза на около 8,4 % през 2010 г. и 8,5 % през 2011 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Съотношението на brutния държавен дълг, след постоянното понижаване до 15,6 % през 2008 г., се повиши до 29,3 % през 2009 г. и през 2011 г. се прогнозира да нарасне още до 45,4 % от БВП.

Литва не изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.



Литва се включи във Валутния механизъм на 28 юни 2004 г. и участва в този механизъм от близо шест години към момента на приемането на настоящия доклад. При включването във Валутния механизъм властите едностранно се задължиха да поддържат преобладаващия в механизма режим на валутен борд. Допълнителни показатели като изменението на краткосрочните лихвени проценти свидетелстват за временно усещане за повишен риск в контекста на световната финансова криза, което се промени в края на 2009 г. Режимът на валутен борд остава добре поддържан от официалните резерви. През двегодишния период на оценката литът нямаше отклонения от централния курс и не беше подложен на силно напрежение.

Литва изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Литва през едногодишния период до март 2010 г. беше 12,1 %, което е значително над референтната стойност от 6,0 %. През периода 2004—2008 г. средните дългосрочни лихвени проценти в Литва се задържаха устойчиво под референтната стойност. От 2009 г. насам дългосрочните лихвени проценти са над референтната стойност в резултат на малкия брой търговски дейности с малък обем, осъществени през януари, при усещане за повишен риск по отношение на региона поради липсата на нови търговски дейности за следващите 11 месеца. Вследствие на осъществяването на нови търговски дейности в края на 2009 г. и началото на 2010 г. разликата на средните дългосрочни лихвени проценти спрямо тези в еврозоната значително намаля. Разликата на дългосрочните лихвени проценти на Литва остана на равнище от приблизително 150 базисни пункта през март 2010 г.

Литва не изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. След достигане на дефицит от приблизително 10 % от БВП през 2008 г. при външното салдо на Литва беше отчетен излишък от 7 % от БВП през 2009 г. в резултат на рязкото свиване на търговския дефицит при спадащо вътрешно търсене. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. се очаква външното салдо на Литва да остане с излишък през 2010 г. и 2011 г. Външното финансиране беше засегнато от световната финансова криза поради рязката промяна в потока от капитали в частния сектор. Икономиката на Литва е силно отворена и добре интегрирана в ЕС. По-специално търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ са стабилни, а финансовата система на Литва е добре интегрирана в по-широката финансова система на ЕС, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и отчитайки допълнителните фактори Комисията счита, че Литва не изпълнява условията за приемане на еврото.

7. УНГАРИЯ

Законодателството на Унгария — по-специално Законът за Унгарската национална банка (наричана по-долу УНБ), Уставът на УНБ, Конституцията на Унгария и Законът за кредитните институции, не е напълно съвместимо с ДФЕС и Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Несъответствията засягат интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото, независимостта, както и забраната за парично финансиране. Все още има несъвършенства по отношение на целите на ЕСЦБ, емитирането на банкноти и монети, насърчаването на гладкото функциониране на платежните системи, статистическата роля на ЕЦБ и на ЕС, ролята на ЕЦБ в областта на международното сътрудничество, липсата на задължение за спазване на режима на Евросистемата за финансово отчитане, финансовата и личната независимост на УНБ, както и забраната за парично финансиране.

От присъединяването на Унгария към ЕС насам средната инфлация в страната за 12 месечен период е по-висока от референтната стойност. Средният размер на инфлацията в Унгария през 12-месечния период до март 2010 г. беше 4,8 %, което е доста над референтната стойност от 1,0 %, и вероятно ще остане над тази стойност през следващите месеци.

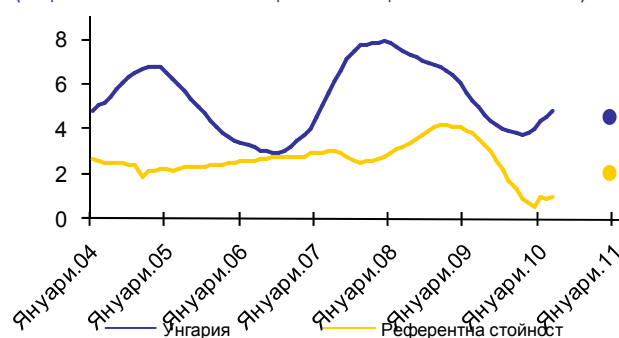
Инфлацията според ХИПЦ достигна най-високата си стойност в началото на 2007 г. в резултат на повишаване на цените на енергията и храните и повишение на непреките данъци и административно регулираните цени. Впоследствие до януари 2009 г. инфлацията се понижи поради постепенното спадане на инфлацията в сферата на хранителните и енергийните продукти и отшумяването на инфлационните последици от еднократните мерки. Инфлацията започна да се повишава отново през първата половина на 2009 г. в

резултат на въздействието на по-слабия обменен курс върху цените на необработените храни и промишлените продукти. Тъй като корекцията към намаляване на растежа на номиналното трудово възнаграждение не съответстваше напълно на спада на трудовата производителност в условията на рецесия, продължава увеличаването на номиналните разходи за труд за единица продукция. През юли 2009 г. се повиши ДДС, което доведе до ново покачване на потребителските цени. Средната инфлация според ХИПЦ за 2009 г. беше 4,0 %.

Очаква се инфлацията да се понижи под 3 % през втората половина на 2011 г. Отшумяването на инфлационните последици от еднократните мерки, приети през 2009 г., се очаква да бъде основната причина за намаляване на инфлацията, а значителната отрицателна разлика между фактическия и потенциалния БВП е възможно допълнително да ограничи основния инфлационен натиск и увеличението на разходите за труд за единица продукция. Сравнително ниското равнище на цените в Унгария (около 65 % от средното равнище за еврозоната за 2008 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Унгария не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 6а: Унгария — критерий за инфлацията от 2004 г.
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)



Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2010 г.
Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010 г.

По отношение на Унгария към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 5 юли 2004 г.)¹⁰. Последната препоръка на Съвета съгласно член 104, параграф 7 от ДЕО беше приета на 7 юли 2009 г. Съветът препоръча на Унгария да прекрати съществуващия прекомерен дефицит не по-късно от 2011 г. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет достигна 3,8 % от БВП през 2008 г. и като цяло остана стабилен при 4,0 % от БВП през 2009 г. въпреки значителното влошаване на вътрешната икономическа дейност. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. съотношението на дефицита към БВП като цяло трябва да остане непроменено както през 2010 г., така и през 2011 г., при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика.

¹⁰ 2004/918/ЕО, ОВ L 389, 30.12.2004 г., стр.27.

Брутният държавен дълг се увеличи до почти 80 % от БВП през 2009 г. и се предвижда като цяло да остане стабилен до 2011 г.

Унгария не изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.



Унгарският форинт не участва във Валутния механизъм. През февруари 2008 г. Унгария премина към режим на свободно плаващ обменен курс, като се отказа от едностранното фиксиране на форинта спрямо еврото (с +/- 15 % диапазон на колебание). Курсът на форинта значително се повиши през първата половина на 2008 г. благодарение на три последователни увеличения на основния лихвен процент от централната банка. Все пак обменният курс се обезцени значително през следващите три месеца в резултат на факта, че икономиката на Унгария се оказва особено уязвима към сътресенията на световните финансови пазари. Споразумението, предназначено да предостави на Унгария съгласуван пакет от международна финансова помощ, заедно с по-рестриктивната парична политика доведоха до временно стабилизиране на обменния курс, но натискът за обезценяване беше възобновен в началото на 2009 г. В съответствие с общото подобрене на световните финансови пазари курсът на форинта започна да се стабилизира в началото на март 2009 г. и последва тенденция към повишаване до юли 2009 г. Впоследствие обменният курс се запази сравнително стабилен при постепенно намаляване на рестриктивността на паричната политика. През двегодишния период на оценката форинта се обезцени спрямо еврото с около 4,6 %.

Унгария не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Унгария през едногодишния период до март 2010 г. беше 8,4 %, което е над референтната стойност от 6,0 %. От присъединяването към ЕС насам средните дългосрочни лихвени проценти се запазиха над референтната стойност, което отразява високорисковите премии с оглед на очакваните слаби макроикономически показатели. От едно ниско равнище от по-малко от 200 базисни пункта през юли 2007 г. разликата спрямо служещите за сравнение дългосрочни облигации в еврозоната се увеличи до над 700 базисни пункта през март 2009 г. Тенденцията към увеличаване на тази разлика първоначално беше отражение на ниската склонност към рискови операции на световните пазари спрямо нововъзникващите пазари, но на по-

късен етап все повече отразяваше конкретни опасения във връзка с финансовата стабилност на Унгария. Подобряването на ситуацията на световния финансов пазар и приемането на допълнителни мерки за фискална консолидация доведоха до постепенно свиване на разликата спрямо еврозоната до приблизително 350 базисни пункта през март 2010 г.

Унгария не изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. След като достигна дефицит от приблизително 6 % от БВП през 2008 г. при външното салдо на Унгария беше отчетен излишък от 1,6 % от БВП през 2009 г. главно в резултат на значителното подобрене на търговския баланс, предизвикано от значителното спадане на вътрешното търсене. Състоянието на външното финансиране се промени значително след присъединяването към ЕС, като нетният поток от капиталови инвестиции достигна отрицателно ниво през 2007 г., а покриването на външния дефицит с преки чуждестранни инвестиции също намаля значително през 2008 г. В резултат на това други инвестиции и по-конкретно взетите от банките външни заеми стават основен източник на външно финансиране от 2007 г. насам. Голямата уязвимост към промени при условията за външно финансиране доведе до затруднения с платежния баланс през есента на 2008 г. поради свиване на потока от частни чуждестранни капитали в контекста на сътресенията на световния финансов пазар. В края на октомври 2008 г. Европейският съюз, Международният валутен фонд и Световната банка се споразумяха за пакет от помощ за Унгария в размер на 20 млрд. EUR, от които 6,5 млрд. EUR съгласно механизма на ЕС за платежния баланс. Голямата част от предварително определените финансови средства беше отпусната в края на 2008 г. и през цялата 2009 г. в резултат на изпълнението на политическите условия, отнасящи се до отделните траншове на помощта.

Икономиката на Унгария е силно интегрирана в ЕС. По-специално търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ са активно, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия финансов сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и отчитайки допълнителните фактори Комисията счита, че Унгария не изпълнява условията за приемане на еврото.

8. Полша

Законодателството на Полша — по-специално Законът за Полската национална банка (наричана по-долу ПНБ) и Конституцията на Полша — не е напълно съвместимо с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Несъответствията засягат целите на ЕСЦБ, интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото, независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране и целите на паричната политика. Все

още има несъвършенства по отношение на позоваването на целите на ЕСЦБ, статистическата роля на ЕЦБ и на ЕС, ролята на ЕЦБ в областта на международното сътрудничество, ролята на ЕЦБ и на Съвета за назначаване на външни одитори, ролята на ЕЦБ за функционирането на платежните системи, липсата на задължение за спазване на режима за финансова отчетност на Евросистемата, задължението за консултации с ЕЦБ във връзка с някои актове и личната независимост на управителните органи на ПНБ.

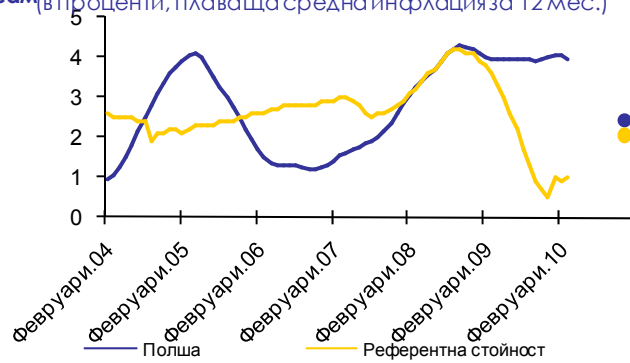
От октомври 2008 г. насам средната инфлация в Полша за 12 месеца е над референтната стойност. Средният размер на инфлацията в Полша през 12-месечния период до март 2010 г. беше 3,9 %, което е доста над референтната стойност от 1,0 % и е вероятно да се запази над тази стойност през следващите месеци.

Годишната инфлация според ХИПЦ се повиши през периода 2008—2009 г., като достигна средно около 4 %. През 2008 г. това беше отражение на рязкото увеличение на световните цени на храните и енергията, заедно с растежа на вътрешното търсене и рязкото повишаване на разходите за труд за единица продукция. През 2009 г. покачването на цените на необработените храни, повишението на административно регулираните цени (по-конкретно тези на електроенергия и природен газ), по-високите акцизи, както и ефектът от значителното отслабване на злотата през втората половина на 2008 г. и началото на 2009 г. компенсират задържащия ефект на по-ниското търсене върху инфлацията. Впоследствие антиинфлационният ефект от пониженото вътрешно търсене допринесе за умереното понижаване на инфлацията според ХИПЦ.

През 2010 г. и 2011 г. се очаква инфлацията да бъде по-ниска и да достигне средно около 2,5 % според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. Предполагаемият спад на инфлацията отразява отрицателната разлика между фактическия и потенциалния БВП след кризата, смекченото нарастване на разходите за труд за единица продукция и очаквания по-нисък ръст на цените на храните и енергията. Вероятно е инфлацията да се увеличи до известна степен през 2011 г. в резултат на възстановяване на икономическата дейност. Сравнително ниското равнище на цените в Полша (около 66 % от средното равнище за еврозоната за 2008 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Полша не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 7а: Полша — критерий за инфлацията от 2004 г. насам (в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)



Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2010 г. Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010 г.

По отношение на Полша към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 6 юли 2009 г.)¹¹. Съветът препоръча на Полша да коригира прекомерния дефицит до 2012 г. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет в Полша достигна 3,6 % от БВП през 2008 г. и се увеличи допълнително до 7,1 % от БВП през 2009 г. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. съотношението на дефицита към БВП ще възлиза на около 7½ % както през 2010 г., така и през 2011 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Въпреки високия среден ръст на реалния БВП брутният държавен дълг се увеличи до 51 % от БВП през 2009 г. и се предвижда да нарасне допълнително до около 59 % от БВП през 2011 г.

Полша не изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 7б: Полша — салдо на държавния бюджет и държавен дълг (в процент от БВП)



(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010

Източник: Евростат, службите на Комисията.

Полската злота не участва във Валутния механизъм. Полша прилага режим на плаващ обменен курс. След устойчивото поскъпване между 2004 г. и средата на 2008 г. курсът на злотата спрямо еврото се понижи с около 30 % в периода между юли 2008 г. и февруари 2009 г. Въздействието от нарастващото

¹¹ 2009/589/ЕО, ОВ L 202, 4.8.2009 г., стр. 46.

нежелание на инвеститорите като цяло да поемат рискове по време на финансовата криза и от влошаването на очакванията по отношение на нововъзникващите пазари се увеличи вследствие на изпълнението на договори за валутни опции. През този период се наблюдава и рязко увеличаване на разликата на тримесечните лихвени проценти спрямо тези в еврозоната до над 300 базисни пункта. От март 2009 г. се наблюдава тенденция към общо поскъпване на златата при подобрена пазарна конюнктура и благодарение на предоставянето на гъвкава кредитна линия от МВФ, която обаче не беше използвана от полските власти. През двегодишния период на оценката курсът на златата спрямо еврото се обезцени с близо 12 %.

Полша не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Полша през едногодишния период до март 2010 г. беше 6,1 %, което е над референтната стойност от 6,0 %. От ноември 2005 г. до декември 2009 г. средните лихвени проценти в Полша се задържаха под референтната стойност, но оттогава насам са били малко над нея. От сравнително ниското равнище под 100 базисни пункта разликата на доходността спрямо тази в еврозоната постепенно се увеличи през 2007 г. и 2008 г., отразявайки първоначално очакванията за по-нататъшна рестриктивна парична политика, а от втората половина на 2008 г. — рязкото спадане на стойността на активите на нововъзникващите пазари. Дългосрочната разлика на доходността спрямо тази в еврозоната се запази като цяло стабилна на равнище от около 230 базисни пункта средно за 2009 г. и се задържа на равнище от около 200 базисни пункта през март 2010 г.

Полша не изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. След като достигна дефицит от приблизително 4 % от БВП през 2008 г., текущата сметка на платежния баланс на Полша през 2009 г. беше в състояние на равновесие, в резултат на рязкото свиване на търговския дефицит, произтичащо от спадането на вътрешното търсене и задвижването от цените изместване на потреблението от внос към произведените в страната стоки. Външното финансиране се запази като цяло устойчиво чрез финансиране на външния дефицит от нетния поток от ПЧИ и във все по-голяма степен от заеми от банки от една и съща група и чрез корпоративно кредитиране. Икономиката на Полша се интегрира във все по-голяма степен в ЕС. По-специално търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ се засилват, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и отчитайки допълнителните фактори Комисията счита, че Полша не изпълнява условията за приемане на еврото.

9. Румъния

Законодателството на Румъния, по-специално Законът за Румънската национална банка, не е напълно съвместимо с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Несъответствията засягат интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото, независимостта на Румънската национална банка (наричана по-долу РНБ), както и забраната за парично финансиране. Все още има несъвършенства по отношение на позоваването на целите на ЕСЦБ, институционалната и лична независимост, правото на ЕЦБ да предоставя консултации в сферата на своите компетенции, липсата на задължение за спазване на режима на Евросистемата за финансова отчетност на операциите на НЦБ, насърчаването на гладкото функциониране на платежните системи, статистическата роля на ЕЦБ и на ЕС и тяхната роля за назначаването на външни одитори.

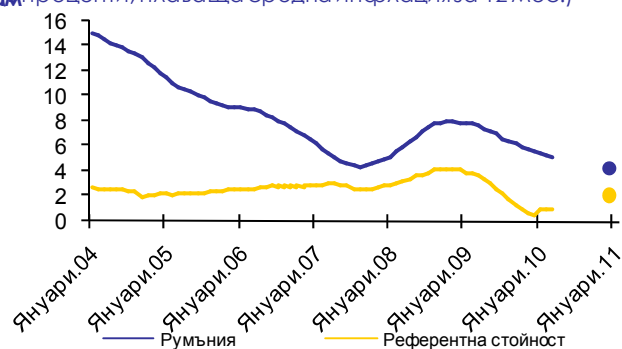
От присъединяването към ЕС през 2007 г. насам средната инфлация в Румъния за 12 месеца е по-висока от референтната стойност. Средният размер на инфлацията в Румъния през 12-месечния период до март 2010 г. беше 5,0 %, което е много над референтната стойност от 1,0 %, и е вероятно да остане много над тази стойност през следващите месеци.

През последните години инфлацията в Румъния се повиши. Годишната инфлация рязко се повиши през втората половина на 2007 г. поради повишаващите се цени на храните и горивата и големия ръст на разходите за труд за единица продукция. Инфлацията достигна най-високата си стойност от 9,1 % за три години през юли 2008 г. През 2009 г. инфлацията според ХИПЦ се запази висока независимо от резкия спад на икономиката, като достигна средна стойност от 5,6 %. Това отразява *inter alia* значителното увеличаване на акцизите, както и постоянно високата инфлация в сферата на услугите.

През 2010 г и 2011 г. се очаква инфлацията да е умерена поради умерената икономическа дейност и в съответствие с отшумяването на ценовите ефекти от рязкото повишаване на акцизите. Прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. предвижда годишна инфлация според ХИПЦ от средно 4,3 % през 2010 г. и 3,0 % през 2011 г. Сравнително ниското равнище на цените в Румъния (приблизително 58 % от средното равнище за еврозоната за 2008 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Румъния не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 8а: Румъния — критерий за инфлацията от 2004 г. насам (в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)



Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация в страната през декември 2010 г.
Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010 г.

По отношение на Румъния към момента е в сила решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 7 юли 2009 г.)¹². През февруари 2010 г. Съветът препоръчва на Румъния да коригира прекомерния дефицит до 2012 г. През 2008 г. дефицитът на консолидирания държавен бюджет превиши прага от 3 % и достигна 5,4 % от БВП, а през 2009 г. се влоши още повече, като достигна до 8,3 % от БВП. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г., която се основава на допускането, че няма да има промяна в провежданата политика, съотношението на дефицита към БВП ще бъде 8,0 % през 2010 г. и ще се понижи до 7,4 % през 2011 г., докато консолидираният държавен дълг се очаква да се увеличи от 30,5 % от БВП през 2010 г. на 35,8 % през 2011 г.

Румъния не изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 8б: Румъния — салдо на държавния бюджет и държавен дълг (в процент от БВП)



(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията.

Румънската лея не участва във Валутния механизъм. Румъния прилага режим на плаващ обменен курс. След тенденцията към повишаване в периода между края на 2004 г. и средата на 2007 г., започналите през втората половина на 2007 г. смущения на световните финансови пазари доведоха до значително

¹² 2009/590/ЕО, ОВ L 202, 4.8.2009 г., стр.48.

обезценяване на обменния курс на леята. През есента на 2007 г. отново беше оказан силен натиск за отслабване поради засилване на световната финансова криза и на фона на високите вътрешни макроикономически дисбаланси. Разликата на краткосрочните лихвени проценти в сравнение с еврозоната започна да се увеличава в края на 2008 г., като поради последващата липса на ликвидност румънските краткосрочни лихви се увеличиха, отразявайки повишеното нежелание сред финансовите институции да поемат рискове. След подписването на споразумение в началото на 2009 г., предназначено да предостави на Румъния съгласуван пакет от международна финансова помощ, натискът върху финансовия пазар се успокои до известна степен и през 2009 г. и началото на 2010 г. румънската лея в общи линии се стабилизира. Разликата на краткосрочните лихвени проценти спрямо тези в еврозоната намаля през 2009 г. и началото на 2010 г., отразявайки основно подобрението на условията на паричния пазар, понижението на основните лихвени проценти на РНБ, както и положителния ефект на доверие, свързан с изплащанията на международната финансова помощ. През двегодишния период на оценката курсът на леята спрямо еврото се обезцени с близо 12,9 %.

Румъния не изпълнява критерия за обменния курс.

От присъединяването към ЕС насам средните дългосрочни лихвени проценти в Румъния са над референтната стойност. Средният дългосрочен лихвен процент в Румъния през едногодишния период до март 2010 г. беше 9,4 %, което е над референтната стойност от 6,0 %. Разликата спрямо еврозоната се увеличи през втората половина на 2007 г. и през 2008 г. с началото на световната финансова криза и вътрешните дисбаланси. Дългосрочните лихвени проценти в Румъния продължиха да се повишават и през 2009 г. в условията на повишена нестабилност преди слабо да се понижат в началото на 2010 г. поради някои признаци за подобряване на условията на вътрешния пазар. През март 2010 г. разликата спрямо еврозоната беше около 350 базисни пункта.

Румъния не изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният дефицит на Румъния достигна най-високата си стойност през периода 2007—2008 г. от приблизително 12 % от БВП. Това отразява основно влошаването на търговския баланс вследствие на стимулиране на вноса от бързия растеж на вътрешното търсене. Външният дефицит на Румъния спадна рязко до 4,0 % от БВП през 2009 г. в резултат на рязкото ограничаване на търговския дефицит, предизвикано от внезапното свиване на вътрешното търсене и измененията в относителните цени на местните и вносните стоки. Големият външен дефицит породил опасения относно устойчивостта на външния дълг при ограничени условия за външно финансиране в контекста на засилващите се световни сътресения. Тъй като правителството също е изправено пред нарастващи затруднения да задоволи увеличаващите се нужди на пазара от рефинансиране, в началото на 2009 г. ЕС, МВФ, Световната банка, ЕИБ и ЕБВР се споразумяха да предоставят на Румъния съгласуван пакет от международна финансова помощ в размер до 20 млрд. EUR за периода до 2012 г., от които около 5 млрд. EUR съгласно механизма на ЕС за подкрепа на

платежния баланс. Вследствие на предоставянето на международната финансова помощ до края на 2009 г. и началото на 2010 г. натискът върху външното финансиране намаля до известна степен в съответствие с бързото подобрене на външното салдо и поради значителното стабилизиране на вътрешните финансови пазари. До март 2010 г. повече от половината от предварително определените финансови средства бяха отпуснати след изпълнение на политическите условия, отнасящи се до отделните траншове на помощта.

Икономиката на Румъния се интегрира във все по-голяма степен в ЕС. По-специално търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ се засилват, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и отчитайки допълнителните фактори Комисията счита, че Румъния не изпълнява условията за приемане на еврото.

10. ШВЕЦИЯ

Законодателството на Швеция — по-специално Законът за Sveriges Riksbank (Шведската национална банка), Инструментът на правителството (част от Конституцията на Швеция) и Законът за политиката на обменния курс — не е напълно съвместимо с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Несъответствията засягат забраната за парично финансиране, независимостта на централната банка, както и нейната интеграция в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото. Съществуват множество несъвършенства по отношение на целите на централната банка, насърчаването на гладкото функциониране на платежните системи, забраната за парично финансиране, ролята на ЕЦБ за функционирането на платежните системи и в областта на международното сътрудничество, статистическата роля на ЕЦБ и на ЕС и ролята на ЕЦБ и на Съвета при назначаването на външни одитори.

Средната инфлация за 12 месеца в Швеция се повиши над референтната стойност през юли 2009 г. за първи път от декември 1996 г. Средният размер на инфлация в Швеция през 12-месечния период до март 2010 г. беше 2,1 %, което е над референтната стойност от 1,0 %, но е вероятно отново да се върне под тази стойност през следващите месеци.

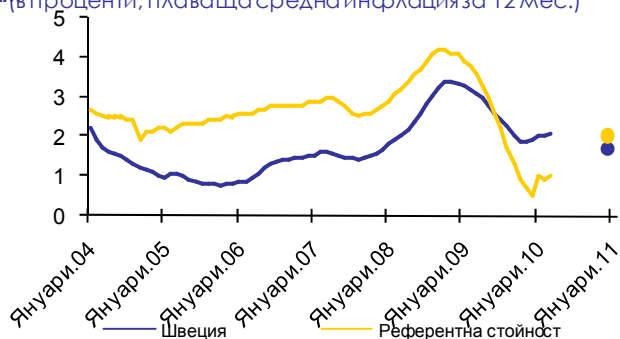
Годишната инфлация според ХИПЦ се увеличи умерено през 2008 г., като достигна средна стойност от около 3,3 %. Това е в резултат на рязкото увеличаване на световните цени на храните и енергията, както и нарастването на разходите за труд за единица продукция и влиянието на по-слабата крона. В края на 2008 г. инфлацията бързо започна да намалява при резкия спад на икономическата дейност и намаляването на цените на храните и енергията. Средно инфлацията през 2009 г. е в размер на 1,9 %.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. се очаква инфлация да остане умерена през 2010 г. и 2011 г., като достигне средна

стойност от около 1,7 %, тъй като се очаква достатъчният свободен капацитет да задържи увеличаването на цените и разходите за труд за единица продукция.

Швеция не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 9а: Швеция — критерий за инфлацията от 2004 г. насам (в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

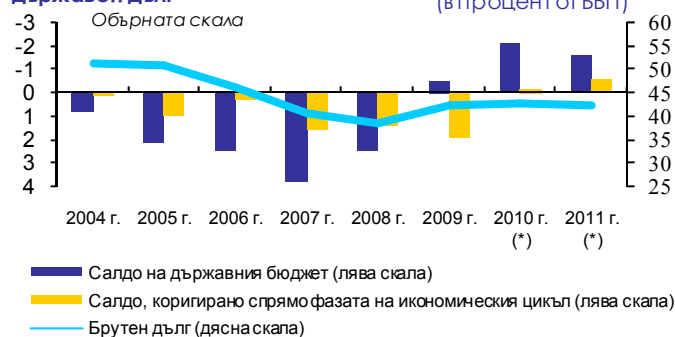


Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2010 г. Източници: Евростат, прогнозна служба на Комисията от пролетта на 2010 г.

По отношение на Швеция няма решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит. През периода 2002—2007 г. салдото на консолидирания държавен бюджет се подобри, като достигна най-високата си стойност на излишък от 3,8 % от БВП през 2007 г. С началото на кризата състоянието на бюджета се влоши, като излишъкът се сви до 2,5 % от БВП през 2008 г. и премина към дефицит от 0,8 % от БВП през 2009 г. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2010 г. съотношението на дефицита към БВП ще възлиза на приблизително 2,1 % през 2010 г. и 1,6 % през 2011 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Съотношението на брутния държавен дълг се увеличи до 42,8 % от БВП през 2009 г. и се предвижда да се увеличи допълнително до приблизително 46 % от БВП през 2010 г. и 2011 г.

Швеция изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 9б: Швеция — салдо на държавния бюджет и държавен дълг (в процент от БВП)



(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2010 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията.

Шведската крона не участва във Валутния механизъм. Швеция прилага режим на плаващ обменен курс с цели равнища на инфлацията от началото на 90-те години на XX век. Във връзка с усложняването на финансовата криза през септември 2008 г. кроната рязко се обезцени поради по-голямата предпазливост на инвеститорите при поемане на рискове. Между август 2008 г. и началото на март 2009 г. курсът на кроната спрямо еврото се понижи с почти 20 %, отчасти също и вследствие на отрицателната разлика на краткосрочните лихвени проценти спрямо еврозоната. От тогава насам обаче курсът на кроната се повиши значително поради стабилизирането на финансовите пазари и подобрената световна икономическа перспектива. През двегодишния период на оценката курсът на кроната спрямо еврото се обезцени с 3 %.

Швеция не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Швеция през едногодишния период до март 2010 г. беше 3,3 %, което е под референтната стойност от 6,0 %. От присъединяването към ЕС през 1995 г. насам средните дългосрочни лихвени проценти са под референтната стойност. Разликата на доходността спрямо дългосрочните облигации в еврозоната стана отрицателна през 2008 г., като достигна ниско равнище от минус 100 базисни пункта към края на 2008 г. и началото на 2009 г. Впоследствие отрицателната разлика на доходността се сви, но все още остава около минус 45 базисни пункта.

Швеция изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външното салдо на Швеция беше с излишък от средата на 90-те години поради високия нетен износ на стоки, а напоследък и на услуги. Излишъкът по външната сметка нарасна от около 4 % от БВП в началото на това десетилетие до 7—8 % от 2003 г. насам. Икономиката на Швеция е отворена и добре интегрирана в ЕС, като делът ѝ в търговията със стоки в рамките на ЕС е доста над средния за ЕС и има нарастващ дял за потока от ПЧИ в рамките на ЕС. Финансовият сектор на Швеция е високо интегриран в по-широкия финансов сектор на ЕС и има особено здрави връзки с другите държави от Северна Европа и с балтийските републики. Като цяло финансовият сектор на Швеция е много добре развит и като размер, и като степен на усъвършенстване, и съответства на високото равнище на икономическо развитие.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция, Комисията счита, че Швеция не изпълнява условията за приемане на еврото.